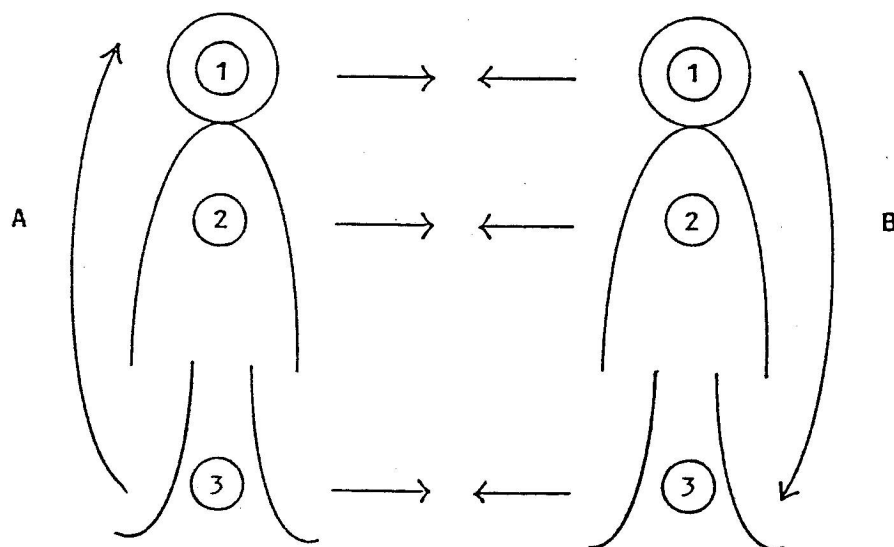

COMMUNICATIE

1. In de veelheid van verschijnselen in het dagelijks bedrijfsgebeuren is het gesprek (in het algemeen: het contact tussen mensen) het steeds terugkerende. Daarmee is de communicatie eigenlijk het hart van het bedrijfsorganisme.
2. De mens individualiseert, emancipeert steeds meer en daardoor wordt het voor de mens steeds moeilijker echt te communiceren met de ander. Men kan dit probleem verhelpen door te werken aan de verbetering van de organisatie van de communicatie, van de wegen, middelen, technieken, media die we gebruiken. Daarmee gaan we echter voorbij aan het feit, dat communicatie zich afspeelt tussen en in mensen. Daar moeten we het probleem aangrijpen.
3. Als twee mensen met elkaar spreken vindt er op drie niveaus communicatie plaats:

- ad 1. Gedachten, voorstellingen, woorden.
- ad 2. Minder bewust: gevoelens, sympathie/antipathie.
- ad 3. Nog minder bewust: intenties, strevingen, begeerten, doelen, motieven.

4. In hoeverre is er nu echte communicatie, d.w.z. laat ik de ander in mij toe? Of blokkeren mijn voorstellingen, mijn gevoelens, mijn intenties het leren kennen van de mijne?
De mensen lopen, spreken en denken veel aan elkaar voorbij.

5. Ieder heeft een eigen beeld van zijn omgeving. Alles heeft een betekenis voor hem. Zijn voorstellingen zijn gekleurd door zijn ervaringen, door zijn positie (verkoop of produktie, arbeider of directeur, jong of oud). Om te kunnen communiceren moeten we de beperktheid, vaagheid, gekleurdheid van onze eigen voorstellingen en gedachten duidelijk doorzien en even duidelijk zien waar en waarom die van de ander anders zijn. Dat eist een zekere kracht in ons denk- en voorstellingsleven.
Over het algemeen worden we gedacht en zijn onze voorstellingen weinig gecontoureerd en van geringe diepgang. We kunnen ons denken krachtig en sterk maken door de wil in het denken op te roepen (pijl A). Dit kan men oefenen door b.v. enige minuten geconcentreerd te denken aan een uiterst eenvoudige voorstelling (b.v. een lucifer). Neemt men een gecompliceerde voorstelling (b.v. de samenleving), dan roept deze zoveel gedachten wakker, dat we weer worden gedacht.
6. Het is geenszins eenvoudig zich bewust te zijn van zijn eigen motieven. Wat willen we eigenlijk, wat wil de ander, wat motiveert ons, wat is onze doelstelling, waarom wijs ik dit voorstel af, waarom is hij daar tegen? Communiceren betekent helderheid krijgen in de individuele wilsrichting met de bedoeling tot een gemeenschappelijke wil te komen. Het gebied van het handelen onttrekt zich veelal aan ons bewustzijn. Een groot deel van de dag worden we gehandeld. Ten einde meer bewustzijn in het gebied van de wil te brengen (pijl B) kan men zich voorstellen op een bepaald uur van de dag een op zich zelf zinloze handeling te verrichten. Men heeft dit voornemen zelf als voorstelling opgeroepen. De vraag is nu of deze voorstelling kan afdalen in de wil en tot handeling worden. Men zal merken, dat het niet eenvoudig is werkelijk zelf iets te willen en het nog te doen ook.
7. In het gevoelsleven ligt het centrale van de communicatie. De menselijke psyche kan zich openen voor de ander (sympathie, opgaan in de ander, luisteren) of zich afsluiten voor de ander (antipathie, zich zelf zijn, spreken).
De mens kan zich zo door zijn gevoelsleven laten meesleuren of zijn gevoelens zo onderdrukken dat hij daarmee niet meer beleeft wat er in de ander omgaat. Toch is dat de grondslag voor de communicatie: met zijn eigen gevoelens aftasten wat de ander "bezielt".
Daarvoor moet men ook in zijn gevoelsleven meer "heer in eigen huis" zijn dan vaak het geval is.
Een oefening hiervoor is om steeds attent te zijn voor de momenten waarop extreme gevoelens met je op de loop gaan.

Juist door de gevoelens meer in de hand te nemen worden deze een zintuig dat ons een steeds rijper oordeel geeft.

8. Wanneer de mensen op deze wijze werken aan hun meest persoonlijke en intieme communicatie-instrumentarium (nl. zich zelf) heeft het zin ook aandacht te besteden aan de uiterlijke en organisatorische vormen waarin deze communicatie zich afspeelt.

Bij het kritisch bekijken van deze vormen zou men zich steeds de vragen moeten stellen:

- dragen zij bij aan een verheldering van gemeenschappelijke voorstellingen en gedachten?
- geven zij de mogelijkheid tot werkelijk gesprek?
- bewerken zij een doorzichtigheid van de intenties?